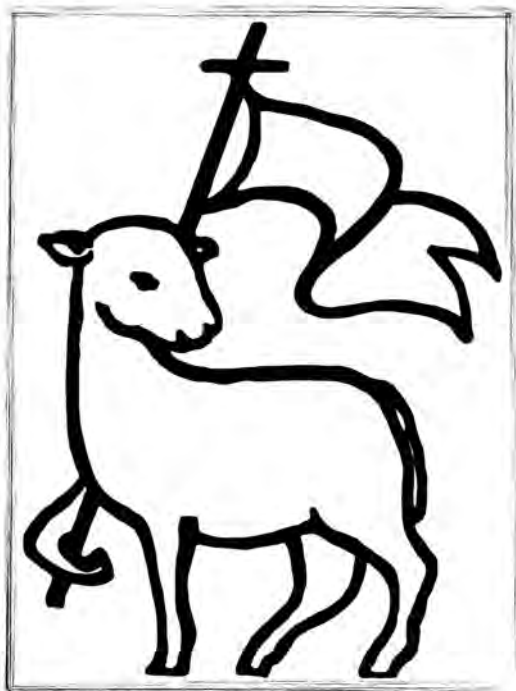

*„Tráva usychá, květ vadne,
ale slovo Boha našeho je stále
na věky.“*

Nové Bratrské Listy

V / 2003, 5. ročník

z obsahu:

Eláša a sekera

Vládce pokoje

100. výročí narození P. Glose

Masarykovi a Židé

Unity Board v Praze

„Nové“ liturgie

Augustovo „Umění práce...“ (5)

obsah

Biblická úvaha

Elíša a sekera (*D. Oupická*)

Úroky ze starých pokladů

Vládce pokoje (*J. Heller*)

Sdílení naděje 5

Svědectví (*P. Hejzlar*)

Dějiny

Před 100 lety se narodil P. Glos

(*J. Polma*)

Kázání P. Glose (J 14,6)

Masarykovi a židé (*M. Sedláková*)

Listopadová výročí (*V. Sakař*)

Unitas Fratrum

Unity Board v Praze (*J. Polma*)

Rezoluce UB

Poznámky k jednání UB

Zprávy z jednání UB

Rozloučení v Königsfeldu (*O. Halama*)

Náš seniorát

Pane, dej nám oči (*J. Polma*)

„Nové“ liturgie (*J. Halama Jr.*)

Ekumena

Želiv (*M. Kupková, I. Ackermannová*)

Ondřejov 2003 (*B. Kejř*)

Společnost a my

Spása za mřížemi (*D. Lukášová*)

Ráj srdce

Příloha

Augustovo „Umění práce...“ (5)

Nové Bratrské Listy

Tento církevní časopis pro své členy a přátele vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze.

Adresa: Hálkova 5, 120 00 Praha 2,

tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@netforce.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

3 *Vážení čtenáři,*

5 *v poprázdninových měsících se na mnoha místech*
7 *zvolna rozbíhá sborový a církevní život po značně*
8 *utlumených letních měsících. Mnozí z nás sice ještě*
10 *dlouho vzpomínají na sborové rekreace, církevní*
11 *tábory... ale už je tu všední provoz s chvílemi,*
15 *kteří nás potěšují i těmi, které přidávají starosti.*
17 *V tomto čísle přinášíme zprávu o Setkání partner-*
18 *ských sborů, při kterém se každoročně setkávají*
19 *členové našich českých sborů se svými partnerskými*
20 *sborů z bývalého východního Německa. S radostí*
21 *konstatujeme, že tentokrát se tato akce skutečně*
24 *vydařila.*

19 *V září se sešel také v Praze Výbor Světové*
20 *Jednoty (Unity Board) a značnou část svého jed-*
21 *nání věnoval české otázce. Zda je jeho rozhodnutí*
24 *moudré a hlavně uskutečnitelné, ukáže až další*
25 *čas a naše zkušenosti. Těšíme se však na spolu-*
26 *práci s Evropskou kontinentální provincií Jednoty*
27 *bratrské.*

26 *Ačkoliv ještě pro letošní rok chystáme další číslo*
27 *našeho časopisu, přemýšlíme již o dalším ročníku.*
28 *A také bychom velice uvítali, kdyby naši pravidelní*
29 *čtenáři nabízel tento časopis dalším lidem.*
30 *Zvláště ti, kteří jej odebírají poštou. Jak si můžete*
31 *povšimnout, poštovné přesahuje cenu za tisk časopisu,*
32 *a za stejné poštovné lze poslat 1 - 3 výtisky.*
33 *Udělaloby nám radost, kdybychom mohli v jedné*
34 *obálce rozéslat několik časopisů!!*

35 *I když se budou dny krátit a sluníčka bude*
36 *poskrovnu, přejí vám, aby vaše nitro bylo prozářeno a*
37 *potěšeno Boží láskou*

Bobumil Kejř

biblická úvaha

Elíša a sekera

Při porážení stromu se jednomu z nich stalo, že mu železná sekera spadla do vody. Vykřikl a zvolal: „Ach, můj pane, je vypůjčená!“ Muž Boží se otázel: „Kam padla?“ Když mu to místo ukázal, určil Elíša dřevo, hodil je tam a železo vyplavalo. Pak řekl: „Přitáhni si je!“ On vztáhl ruku a vzal si je.

(2 Kr 6,5-7)

Příběhy o proroku Elíšovi mají zvláštní chuť a vůni. Voní často po skutečnosti tak vzdálené v čase a prostoru, po představách tak starobylých, že nám z toho jde hlava kolem. Chutnají dosti dobře, ale snadno mohou zhořknout. Když se rozhodneme podle nich vařit v životě, pak jsou jako cizokrajné recepty, o nichž si řekneme: fajn, vypadá to lákavě, ale tu mi chybí ingredience a tento postup je příliš náročný, to nemá cenu zkoušet. Přesto dnes budeme vařit s Elíšou a uvidíme, co ukuchtíme.

Snad ona potíž s elíšovskými historkami tkví trochu v jejich žánru. Je to takový „malý“ žánr, podobá se spíše středověkým legendám o světcích nebo raně křesťanským mimobiblickým vyprávěním o apoštolech, než „velkým“ biblickým příběhům o praotcích a jiných prorocích. Elíša je líčen jako muž nesmírné moci, není nic, co by nedovedl, zázraky nešetří, angažuje se na všech rovinách života společnosti, je pomocníkem sirotků a vdov, sytí, křísí, uzdravuje, je významným hráčem na poli domácí i „světové“ politiky, podivuhodné věci se kolem něj dějí dokonce i po smrti. Elíša je divotvůrce, muž Boží, a také boží muž, (rozuměj boží jako hovorové přídavné jméno vyjadřující nadšení). Elíša je hvězda. Až se někdy pravý zdroj Elíšovy záře, Hospodin, ocitá trochu ve stínu.

A jakkoli je nám tento „malý“ žánr podezřelý, jako protestantům, kteří všude vidí zárodky modlářství, magie a sebezbožnění, i jako vědou odkojeným a moderním tvorům, kteří nemohou nehlédět na masivní a až nadbytečné porušování obvyklého řádu věcí s nedůvěrou, jako lidem je nám blízký a přitahuje nás, neboť v něm rozpoznáváme žánr „pro lid“, pokud ne přímo lidový. Cítíme energii, která z oněch příběhů čiší, jiskřivost, humor a ironii, živelnou radost z tradování, jejich bezprostřední vztah k našim malým životům.

Do pestré knihovny biblických spisů nepochybně patří, tak jako v knihovnách soukromých i veřejných často nacházíme vedle sebe nesmrtelné klasiky jako je Shakespeare či Dostojevskij a třeba indiánky Karla Maye nebo, ó hrůzo, romány pro ženy z pera takové Danielle Steelové. Za šťastných okolností mohou i takové „malé“ nebo „lehčí“ žánry při všech svých nectnostech promlouvat o zásadních, „velkých“ i „malých“ věcech v životě lidském se stejnou naléhavostí a účinností jako „velká“ literatura. A ještě jedna okolnost by nás měla vést k lásce k onomu rafinovaně prostému žánru vyprávění o proroku Elíšovi. Ona se totiž docela podobají stylem i některými motivy evangelijním příběhům o Pánu Ježíši. Zvěst o mesiáši, spasiteli světa, našla dílem svou šťastnou podobu právě v takovém „malém“ žánru, odrážejíc tak tu úžasnou skutečnost, že Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi v našich malých poměrech.

Když jsem procházela komentáře a kázání týkající se našeho dnešního příběhu, překvapilo mě, jak různorodé klíče našli vykladači, aby otevřeli jeho bohatství a význam vzhledem k našim zkušenostem a životům, aby jej přiměli promluvit. Ztráta sekery, pra-

covního nástroje, může kupříkladu symbolizovat syndrom vyhoření, ztrátu elánu, životní radosti, prvotní horlivé víry, povolání ke službě. A pak Boží zásah skrze Elišu znamená naději, že Hospodin sám nám dá novou naději, novou sílu, že obnoví naši víru, obrátíme-li se na něj se stejnou důvěrou jako prorocký žák k Elišovi.

Nebo lze tento příběh číst jako svědectví o nalézání vlastní cesty, o osamostatnění se od mistra či terapeuta, (jednalo se totiž o kázání proslovené na den psychiatrie) a úskalích tohoto počínání. Určitě je dobré mít na počátku cesty víry nebo v nějakých jejích obtížných etapách v církvi nějakého mistra, učitele, vzor. Ale může se stát, že vedle mistra začne být trochu těsno a dusno, že učedník dozraje, případně začne směřovat jinam než mistr, potřebuje více prostoru, svobody. A rozumný mistr svolí a dokonce neodmítne učedníka doprovodit na jeho vlastní cestu a případné učedníkovy velké chyby, jeho zakolísání, náhlého strachu ze samostatnosti, nezneužije k tomu, aby nad ním znovu získal moc. Eliša jako mistr nám může pak být vzorem pro správné pojetí autority nejen v církvi, ale třeba i v rodině nebo v zaměstnání. Náš příběh může být také obrazem cesty celého společenství, od starých podob a tradic do budoucnosti, se všemi úskálími putování.

Nebo se může zdůraznit právě to podivné, způsob, kterým koná Eliša zázrak. Naznačuje jím, jak jedná Bůh. Hospodin převrací zaběhané pořádky naruby. Dřevo přitahuje železo a železo plave jako dřevo, zneprávnění nalézají spravedlnost, ponížení jsou ctěni, mrtví křšeni.

A nebo výklad, který se možná nabízí jako první: Pán Bůh nezůstává lhostejný k našim malým starostem a radostem, ani k těm sebenepatrnějším, jak se nám někdy zdá. Slyší zoufalý výkřik nad ke všemu neštěstí vypůjčenou sekerou, která právě zahučela do vody. Nikdy není příliš zaměstnán ani příliš povznesen nad takové hlouposti. A tak máme prosit Boha o pomoc a o takový malý zázrak, který ani na první pohled jako zázrak nevypadá, i když kupříkladu nemůžeme najít klíče nebo místo k zaparkování. Máme pamatovat na to, že Bůh ve své otcovské lásce rád překvapuje své milované děti ve velkých i docela malých věcech každodennosti.

Těch možných důrazů a výkladů je nepočítaně, sami byste určitě na nějaké přišli a možná by teď bylo nejrozumnější se navzájem vyslat hledat s prominutím ta svoje dřeva, sekery, Jordány a stromy, význam příběhu pro naše konkrétní životy.

Dovolila bych se přidat k té řadě možných pohledů. Můžeme celý příběh například vnímat jakou živou ilustraci ke známému verši z žalmu 127: Nestaví-li dům Hospodin, nadarmo se namáhají stavitelé. A dále nejenže se tu ukazuje, že Bůh opravdu nerozlišuje mezi malým a velkým, ale také že v jeho režii neplatí žádné ostré hranice mezi pozemským, všedním a posvátným, duchovním, ba že možná mezi těmito dvěma oblastmi vůbec žádná hranice není. Americký psycholog Thomas Moore to formuluje velice radikálně, když říká: Naše nejběžnější zkušenosti se týkají otázek tak nesmírné hloubky, že je možné se jimi zabývat jenom nábožensky. Vzpomeňte si na postřeh Mikuláše Kusánského (filozof z 15. století), že Bůh je stejně tak minimum jako maximum. Malé věci každodenního života nejsou méně posvátné než velké problémy lidské existence...

S našim příběhem se ocitáme ve světě prorocké školy, Eliša jako mistr a kolem něj houf prorockých žáků. Je to svět nám dosti vzdálený, rádi bychom se o něm něco dozvěděli. Co Eliša svým žákům říkal, jak je učil, jak to společenství fungovalo, jaká tam vládla zbožnost. Ale od prvního verše je zřejmé, že poučení o duchovním zázemí a směřování

Elíšovy prorocké školy se konat nebude, prorockým žákům je těсно, tedy se půjde na stavbu, doprostřed tvrdé reality života, do světa propocených triček, třísek a poraněných palců. Eliáš jim nebrání, ač, zdá se, přespříliš nadšen jejich plánem není. Ale proroctví žáci velice moc chtějí, aby šel s nimi, velice uctivě jej prosí, aby je doprovázel, a on svolí. Proč nechťejí jít proroctví žáci bez mistra? Snad jim má fyzicky pomoci s kácením? To sotva, i když Eliáš se určitě sekery neštítí. Ostatně i vtělený Bůh Ježíš Kristus se uměl jistě rádně sekerou ohánět. Nebo snad učedníci chtějí, aby Eliáš řídil práci, aby se stal nejen jejich duchovním mistrem, ale i stavbyvedoucím, „světským“ mistrem? Může být, ale není to celá odpověď. Proroctví žáci jednoduše vědí, že ke zdaru díla je třeba Hospodina, jeho přítomnost a požehnání. Že taková stavba není jen obyčejná, všední záležitost, že je dobré se kromě stavebního povolení, materiálů a pracovních nástrojů postarat i o Boží přítomnost ztělesněnou prorokem. A nejde jen o to, že bez Hospodina se stavební povolení ztratí, materiál se rozkrade a nářadí skončí v Jordánu, jde i o to, že v Hospodinově přítomnosti se může taková obyčejná, přízemní záležitost jako je kácení stromů stát svátkem, modlitbou, svědectvím o těch nejhlubších hlubinách života.

Hospodin nejen neváhá věnovat svou pozornost takovým drobnostem jako jsou vypůjčené sekery na dně řek, ale svým zájmem činí z těch neobyčejnějších věcí prostor, v němž se s ním lze setkat, nástroj své lásky a milosti. Tak jako v našem příběhu záležitosti z našeho obvyklého úhlu pohledu absolutně prachobyčejné jako je kácení stromů či utopená sekera, svědčí o skutečnostech přesvatých a převzácných. A naopak, čin svatý každým coulem, zázrak, je líčen absolutně obyčejně, prorok nedělá žádné posvátné dusno, neproňásí žádná zaříkání, použije úplně obyčejný prostý přízemní prostředek, dřevo, a to k úplně obyčejnému cíli, zachránit utopenou a ke všemu neštěstí vypůjčenou sekeru.

Tedy se na základě našeho příběhu můžeme kupříkladu učit vidět Boží přítomnost a Boží znamení i v neobyčejnějších maličkostech, tak jako máme vidět Krista v našich nejmenších bližních. Při mytí nádobí, při hře s dětmi nebo vnoučaty, při posezení s přáteli ve vinárně. Ne za každou cenu, násilnický, domáhat se na Bohu neustálých znamení a domáhat se na sobě neutuchající vnímavosti pro ně. Když naslouchám některým křesťanům svědčícím o každodenním působení Božím v jejich životech, nejraději bych utekla, protože cítím něco nezdravého, agresivního, manipulaci Bohem, sebou samými i naslouchajícími bližními. Jen bychom měli zůstat otevřeni Božímu působení v každé chvíli svého života, neměli bychom jej vykazovat jen do přísně vymezeného prostoru posvátna a duchovna, dávat Bohu šanci vstupovat do našeho života jen při námi určených příležitostech, při nedělním shromáždění, při četbě Písma, při modlitbách. Vždyť Hospodin dychtí stát se živou součástí naší každodennosti, stát se vskutku tím, v němž žijeme, pohybujeme se, jsme. Amen.

Dáša Oupická, studentka ETF UK

úroky ze starých pokladů

Vládce pokoje

Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: „Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje.“

Poslední z titulů, jimiž prorok Izajáš (9,5) označuje vyhlášeného krále, zní v Kralickém překladu „Kníže pokoje“, kdežto v ekumenickém „Vládce pokoje“. Je v tom rozdíl?

Hebrejský výraz, přeložený kníže nebo vládce, zní šar a je příbuzný s akkadským *šarru* (král). V hebrejštině však původně neoznačuje někoho z dědičné šlechty, tedy knížete; ani suverénního panovníka, nýbrž nejvyššího státního úředníka, podřízeného už přímo jen králi, a to jak civilního, tedy místodržitele, velkovezíra či kancléře, tak i vojenského, tedy generála, maršála, vojevůdce.

Proč tu neužil prorok výrazu „král“? Asi proto, že chtěl zdůraznit: nad tímto vladařem stojí svrchovaný Hospodin, Král všech králů, všech věků a celého jsoucná. Vládce pokoje, kterého si Bůh vybral a kterého vysílá do světa, je jeho zplnomocněnec, který tu prosadí Boží vůli, totiž pokoj. A to na rozdíl od těch vládců, kteří se sami mají za krále, tedy za absolutní suverény, a kteří nechtějí být už nikomu dalšímu odpovědní, aby si tu na zemi mohli posazovat svou vlastní vůli, vlastně svou zvůli, násilí a chaos, i když to vše ve svém ideologickém žargonu nazývají „pravý mír“.

Ono i s tím mírem či pokojem je to v Písmu jinak, než si myslí ti, kdo si pod slůvkem mír či pokoj představují jen ustání bojů, utišení a zklidnění. Taková představa byla základem řeckého pojmu *eiréné*. Ale to by mohl být i mír, vzniklý tím, že už jsou všichni odpůrci pobiti a proto se neozývají. Ale o ten rozhodně v Písmu nejde.

Hebrejský kořen, z něhož je odvozen i známý výraz *šalóm*, znamená v základním kmeni být úplný, nedotčený, a proto uspokojený a upokojený. V odvozených kmenech pak znamená upokojit naplněním všech potřeb a překonáním všech křivd, z nichž roste nepokoj a neklid vždycky a znovu. Proto říká Iz 32,17 (Kral.): „A zjeví se skutek spravedlnosti, pokoj; ovoce, pravím, spravedlnosti, pokoj a bezpečnost až na věky“. Ekumenický překlad zjednodušuje: „Spravedlnost vytvoří pokoj, spravedlnost zajistí klid a bezpečí na věky“. To znamená: dokud bude kdekoli i jen jediný Boží tvor naříkat pod křivdou a bezprávím, pravý Boží pokoj tu ještě nebude. Proto je tento pokoj otázkou budoucnosti, záležitostí času, kdy se nad celým stvořením ujme vlády „Vládce pokoje“. Až tam, k poslednímu okamžiku dějin hříchu, svévole a křivd, míří smělá naděje proroka.

A tu se může někdo zeptat: Neznamená to, že pak jde vše vlastně mimo nás, že se nás to netýká? Jistě se nás to týká, ale jinak, než si mnozí představují. Nový zákon nás učí, že jsou dva druhy pokoje: Pokoj světa a pokoj Ježíšův. Ježíš o tom mluví u J 14, 27: „Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já dávám“. Pokoj ve světě vzniká, když lidé odloží zbraně a své mocenské nároky. I to je cenné. Ale i pak zůstávají lidská srdce často plná nepokoje, úzkostí a nemoudrých tužeb, z nichž se rodí nové a nové nesváry. Proto říká Jr 6,14: „Říkají ‘pokoj, pokoj’, ale žádný pokoj není. Zastyděli se, že páchali ohavností? Ne, ti se nestydí, neznají zahanbení. Proto padnou s padajícími.“

Boží pokoj, ten, o němž mluví Ježíš jako o svém pokoji, roste odjinud: (Ř 5,10-11): „Jestliže jsme my, Boží nepřátelé, byli s Bohem smíření smrtí jeho Syna, tím spíše nás smířené zachrání jeho život. A nejen to: chlubíme se dokonce Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, který nás s ním smířil.“ Základem pokoje s Bohem je tedy smíření, když se u Ježíše učíme odevzdávat Bohu všechny své tužby a nároky, jako to udělal On při své cestě na kříž. Tak - píše apoštol Korintským (2K 5,19) „v Kristu Bůh usmířil svět se sebou“. Ef 2,17 (v navázání na Iz 57,19): „Přišel a zvěstoval mír, mír vám, kteří jste dalecí, i těm, kteří jsou blízcí“ (srovnej i Kol 1,20). O vládci pokoje mluví také Žd 7,2, přirovnává jej k Melchise-

dechovi, králi Salem, to jest králi pokoje. A snad nejvýraznější slovo celého Písma je v Ef 2,14 (Kral.): „On je pokoj náš, který učinil oboje jedno, zbořiv hradbu, dělící na různě“.

Kdo začal v Kristových šlépějích Bohu odevzdávat své nepokojné srdce, tomu se otevírá cesta do Božího pokoje. Třeba ještě neumí jít tou cestou Božího pokoje bez klopýtání. Ale to jen proto, že ještě něco Bohu neodevzdal, takže mu to zůstalo ležet na cestě a on přes to klopýtl.

Ale to nejdůležitější je něco jiného, totiž to, že dílo Božího pokoje pokračuje, ať už sami na té Boží cestě klopýtáme někdy více a někdy méně. Ale Boží moc nás drží, a tak se stáváme místem, kudy do světa prostupuje Boží pokoj a vytváří tu zatím alespoň předpolí smíření a míru. V takovém předpolí, ať je to rodina, sbor či jiné obecnství důvěry a lásky, se dá dýchat a žít. Snad jsme to i okusili, a díky za to. A tak nejen z Písma víme, ale někdy i trochu zablédneme, že Vládce pokoje přichází. Jistě není daleko.

Jan Heller

sdílení naděje (5)

Svědectví

Svědectví je žánrem, jemuž není ani zdaleka odzvoněno. Populární časopisy jsou plné svědectví o tom, jak konkrétní lidé něco prožili. Některé reklamy jsou založeny na vyprávění těch, kdo učinili pozitivní zkušenost s nějakým produktem. Hospodyňka dává nahlédnout do své domácnosti a s politováním vzpomíná, že byly časy, kdy ještě neznala prací prášek YZ. I po vyprání zůstávaly na oděvech skvrny a vůbec celý svět byl pošmourný. Vše se ale změnilo poté, co ji někdo upozornil na zázračný prostředek YZ. Nejen že jsou teď šaty dokonale čisté, ale celým bytem se line svěží vůně a celá rodina nemůže než zářit!

Svědectví o našem setkání s Bohem je čímsi osobním. Ne snad v tom smyslu, že bychom si je měli nechat pro sebe! Jak uvidíme, výrazné postavy církevních dějin považovaly za správné sdělovat je ostatním. Svědectví je osobní, protože nespočívá v hlásání nauk a názorů, ale v popisu naší zkušenosti. Ve svědectví nikomu nekážeme, nepoučujeme, ale jen vyprávíme. Ačkoli má svědectví autobiografické prvky, není životopisem. Jde v něm předně o to, jak se nám Bůh dal poznat a jak zakoušíme jeho působení ve svém životě.

Nyní se podívejme na svědectví o obrácení tří křesťanských klasiků - Pavla, Augustina a Luthera. O Pavlově obrácení vypráví devátá kapitola Skutků. Krom toho líčí tutéž událost dvakrát v téže knize sám Pavel. Jak před Židy, tak před králem Agrippou, chtěl Pavel ozřejmit, jak přišel k víře. Jeho projev měl jednoduchou strukturu. Nejprve vysvětlil podstatné rysy svého duchovního směřování v době před obrácením, dále vylíčil, jak se setkal s Kristem a nakonec, jak ono setkání změnilo jeho život a k čemu jej vede v současnosti. Zde si mnozí postesknou: Pavlovi se to vyprávělo, když se mu Pán zjevil tak mimořádným způsobem! Augustinovo i Lutherovo svědectví však přesvědčivě dokládá, že jejich obrácení, které mělo podobu „pouhého“ vnitřního zápasu, bylo setkáním s tímž Kristem, jenž se zjevil Pavlovi a mělo týž účinek na jejich další život.

Augustin vypráví o své konverzi v knize „Vyznání“. Jeho líčení je podstatně obsáhlejší než Pavlovo. Liší se i v tom, že celou knihu koncipuje jako modlitbu - před Boží tvář prochází svůj dosavadní život. Hrozí se svých dřívějších hříchů, aby hned nato propukl

v jásot nad Boží láskou, která jej nenechala bloudit trvale. Augustin jako mladík pohrdl Biblí. Zejména Starý zákon se mu, studentu rétoriky, jevil barbarský, nesrovnatelný s řeckými a latinskými klasiky. Před vírou své matky dal přednost manichejské sektě. To mu však nebránilo, aby žil postupně s různými slečnami, aniž byl ženat. Když mu bylo kolem třiceti let, působil jako učitel rétoriky v Miláně, kde, veden profesním zájmem o přednes, naslouchal kázáním biskupa Ambrože. Když jej milánský biskup přátelsky přijal, začal si Augustin názor na křesťanství pozvolna opravovat. Zjistil, že mnohé z toho, co jej na křesťanství odpuzovalo, byly předsudky a pomluvy, jimiž jej infikovali Manichejci. V ten čas se také dozvěděl o obrácení řečníka Viktorína, o životě mnicha Antonína a začal číst Pavlovy epístoly.

V Augustinovi, který citlivě vnímal rozpor mezi tím, čemu začínal věřit a svým dosa-
vadním nezávazným životním stylem, sílil neklid. Píše: „Tvým věčným životem byl jsem
si zcela jist... netoužil jsem býti více přesvědčen o Tobě, nýbrž býti stálejším v Tobě. V
mém pozemském životě však dosud vše kolísalo a mé srdce musilo býti vyčištěno od sta-
rého kvasu; líbila se mně cesta, již jest sám Spasitel, nechťelo se mně však kráčet po jejich
těsných zátočinách. ... Mou vůli měl ve své moci nepřítel a ukoval z ní řetěz, kterým mne
spoutal... Nová vůle však, jež klíčila ve mně ... můj Bože, má jediná bezpečná Radosti,
nebyla ještě dosti mocna, aby přemohla první vůli, dlouhým časem tak posílenou. Tak dvě
vůle... vespolek zápasily a jejich zápasem byla rozdírána má duše.“ U toho naštěstí nezů-
stalo. Augustin svůj vnitřní tlak vylil Bohu a nad epístolou Římanům pak nabyl jistoty, že
své tělesnosti nemusí otročit: „Ty však, Pane, dobrý a milosrdný, jsi se nade mnou slitoval,
vztahuje svou ruku až do hlubiny mé smrti a ze dna srdce mého vyčistil jsi bahno zkaže-
nosti. A tak se dokonale vyplnilo, že jsem již nechtěl toho, co jsem kdysi chtíval a naopak,
chtěl jsem to, co Ty jsi chtěl.“

Také mladý Luther hledal řešení svého napětí nad listem Římanům: „Ačkoli můj
mníšský život byl bezúhonný, cítil jsem, že jsem před Bohem hříšník. Mé svědomí bylo
neklidné a neměl jsem prázdnou jistotu, že Bůh se dal usmířit mými dostičnicími skutky.
Proto jsem nemiloval tohoto spravedlivého a mstivého Boha...“ Radostným zjištěním pro
něj bylo, že „Boží spravedlnost“, o níž je řeč v Ř 1,17, nedeptá, ale je to ta „spravedlnost,
kterou Bůh dává a skrze niž spravedlivý žije, má-li víru.“ Luther vzpomíná: „Jako kdybych
se v té chvíli znovu narodil... Celé Písmo dostalo v mých očích najednou novou tvář.“

Každý máme svůj příběh, o němž se v příhodnou chvíli můžeme rozdělit.

Pavel Hejzlar

dějiny

Před 100 lety se narodil Pavel Glos

(4. 12. 1903 Nová Paka - 14. 4. 1985 Turnov)

V létě r. 1975 jsem byl převelen Úzkou radou z Rovenska p. Tr. do Turnova. Nebylo to
příliš snadné pro nezkušeného mladíčka přejít z malého sboru do velkého, ve kterém navíc
žije výrazná kazatelská osobnost Pavel Glos. Znal jsem ho od dětství jako přítele mého
tatínka, výrazně se sblížili přes včelíčky... Znal jsem jej z kazatelského kolegia, do kterého
jsem mohl vstoupit v r. 1972 ... Ale to vše bylo jiné, než stát před ním neděli co neděli

při kázání, v biblických hodinách, býval jsem vždycky velký trémista... A sbor byl silně vázán na jeho osobnost. Vždyť bratr Glos se svým sborem žil a sloužil mu 45 let! A jeho odchod do důchodu nebyl, pokud si pamatuji, zrovna pokojný. Nelíbil se svým politickým smýšlením církevním tajemníkům - tedy dohlížitelům státní správy nad církvemi. Už mu nechtěli dále prodlužovat státní souhlas k duchovenské službě. Dokonce se pomýšlelo na to, že Turnov už nebude obsazen novým kazatelem - snad z jakési pomsty k br. Glosovi? Nu, Úzká rada sjednala nástup nového kazatele. Ale Glos už musí mlčet!

Starší si pamatují, že každé zastoupení kazatele jiným kazatelem musel předem odsouhlasit církevní tajemník na okrese. Mnohokrát byla zamítnuta žádost moje i Úzké rady, aby mohl P. Glos někdy posloužit kázáním. Vždy znělo rozhodné: Ne! - Tohle bratr Glos těžce nesl. Nemohl se s tím smířit. Nesměl mít kázání ani v době, kdy jsem odešel na dvouletou vojenskou službu. Sbor administroval br. Votrubec - žák bratra Glose. Jediný kazatel, který tehdy mohl kázat v Turnově bez předchozího písemného souhlasu, byl bratr F. T. Petr ze Železného Brodu (tehdejší církevní tajemník totiž patřil k jeho předválečným dětem ve sboru!).

Ale lidé ve sboru čekali na slovo svého kazatele - důchodce! Báł jsem se přestoupit zákaz - mohlo mě to stát souhlas... Ale cítil jsem i potřebu, aby bratr Glos byl slyšet. Nevím už, jak jsme přišli na částečné vyklíčkování z této trapné situace: po každém nedělním kázání jsem žádal bratra Glose o závěrečnou modlitbu - v ní mohl jako zkušený modlitebník reagovat na kázání. A dobré bylo, že při biblických hodinách byla vždy diskuse, nebo po kázání v kazatelských stanicích: v Olešnici u Mánkových, v Sedmihorkách u ses. Kudíbalové - i zde mohl br. Glos promluvit... Ale přece jen: nebylo to ono. Předstoupit před sbor jako kazatel nemohl - až se to jednou povedlo v r. 1983.

Blížil se čas 80. narozenin bratra Glose. Připravovali jsme sborovou slavnost. A rada starších rozhodla, že by měl kázat oslavenec! S tímto rozhodnutím jsem se vypravil na okres: Pane tajemníku, farář Glos bude mít 80. narozeniny, rada starších rozhodla podle přání turnovských členů sboru, že při sborové slavnosti bude P. Glos kázat. Jsem k vám vyslán pro souhlas. A tajemník: Nemůžu mu přece dát souhlas ke kázání, chápu ale, že osmdesátka je významné jubileum... Nebylo by možné to kázání nazvat diskusním příspěvkem? - Ať si pan tajemník říká kázání jak chce: bratr Glos mohl o svých narozeninách kázat!

Velká škoda, že převrat v naší společnosti nepřišel o pár let dříve, aby se mohla rozjasnit tvář bratra Glose, aby mohl i před svůj sbor předstoupit jako plnoprávný občan... Zemřel 14. dubna 1985. „Boj výborný jsem bojoval, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval, již odložena jest mi koruna spravedlnosti.“ (2.Tím. 4,7-8)

Bratr Pavel Glos vyrůstal ve věřící rodině a ve sboru Jednoty bratrské v Nové Pace. Pro kazatelskou službu jej získal Václav Vančura. Připravoval se na ni na metodistickém semináři v Praze a na misijní škole v Ochanově. Zde byl ordinován biskupem Marxem. Rok působil jako druhý kazatel v Železném Brodě, od 12. 4. 1930 sloužil v Turnově. V

počátku léta toho roku se také oženil s Františkou Kořínkovou, která se mu stala věrnou pomocnicí na celý život. Pán Bůh jim dal čtyři děti.

Delší dobu byl P. Glos členem Úzké rady, v době válečné jejím předsedou. Tehdy se zapojil do domácího odboje, byl zatčen gestapem, při jednom výslechu přišel o oko. Dostal několik vyznamenání, z nich nejvýznamnější je Československý válečný kříž I. stupně.

20. 7. 1946 byl ordinován na presbytera JB Václavem Vančurou, který několik okamžiků předtím byl konsekrován na prvního českého biskupa obnovené JB.

P. Glos napsal i několik knih: Doma a na pustinách, Marie Škopánová, Na horách, Na bratrské faře 1938-1945, Město na hoře ležící.

45 let v plné službě kazatele sboru, 55 let v Turnově z 81 let života!

J. Polma

Já jsem ta cesta, pravda i život. Žádný nepřichází k Otci, než skrze mne.

Kázání Pavla Glose, Jan 14,6 (Jednota bratrská 1970, str. 46)

Už sv. Augustin napsal, že Pán Bůh si nás stvořil pro sebe, že naše srdce je neklidné a nenalezne pokoje, pokud nespočine v Bohu. Hledáme cestu, východisko z chaosu a neklidu dneška, ale klopýtáme o nějaký bludný kámen, nemůžeme se dostat z místa. „Samoobsluha“ je snad možná v obchodech, ale „Samospása“ neexistuje.

Čtrnáctá kapitola Ev. sv. Jana začíná slovy: „Nermutiž se srdce vaše. Věřte v Boha, i ve mne věřte!“ Mnoho lidí se všelijak rmoutí, příčiny jsou různé. Víra v Boha, ve Spasitele Ježíše Krista přemáhá zármutek osobní i společenský. Věříme však? V době předvelikonoční víra učedníků byla velice slabá. Necháпали, že Pán Ježíš musí odejít. Nepřijímali útěchu a povzbuzení: „Jdu, abych vám připravil místo.“ - A když On ještě řekl: „Kam já jdu, víte, i cestu víte...“, tu upřímný Tomáš přizná za všechny: „Pane, nevíme kam jdeš a kterak můžeme cestu věděti?“

Jsmo na tom lépe než učedníci? Co víme o té „Cestě křesťana“, o jejím konečném cíli? Obávám se, že na tom nejsme o nic lépe, než učedníci v době předvelikonoční.

„Bože, svatá je cesta tvá“ - vyznává žalmista a Izaiáš výhledově v dalekou budoucnost lidu Božího praví: „Bude tam také silnice a cesta, kteráž svatou slouti bude. Nepůjde po ní nečistý, ale bude samých těchto; tou cestou jdoucí, ani nejhoupější nezbloudí!“ Boží svědkové Starého Zákona tušili, že přijde nová doba, kdy už věřící lidé nebudou bezvýsledně tápati, ale pevně, rozhodně vykročí na Svatou Cestu! - Jak ubohé jsou všelijaké lidské cesty! Myslím na cesty, které někde zarůstají travou nebo jsou zaváty pouštním pískem... A co cesty v přeneseném slova smyslu, cesty lidského ducha. Jak často vedou do prázdna a do záhuby!

Jen ta svatá cesta - Pán Ježíš Kristus vede bezpečně do Božího království a ani ten nejhoupější po ní nezabloudí. Je to cesta úzká, strmá, kamenitá. Šel po ní náš Pán s křížem a trnovou korunou, učedníci a mučedníci dvou tisíciletí po ní stoupali a jejich stopy byly krvavé. Značkovali ji svým utrpením i pro nás... Došli kýženého cíle, přijali korunu slávy a bílé roucho vykoupených! V známé Gulbrandsenově trilogii starý Dag vyznává: „Není jiné cesty!“ Jen s Kristem dojde unavený a obtížený poutník svého cíle, věčné spásy.

Náš Pán je však nejen Cesta, On je i PRAVDA. V nedávné době se často psalo staré heslo: „Pravda vítězí.“ Nejprve to řekl M. J. Hus: „Pravda vítězí, i když na čas potlačena bývá.“ Jiří z Poděbrad, husitský král, měl heslo: „Pravda Páně vítězí.“ Na presidentské

vlaje bylo toto heslo zkráceno: „Pravda vítězí.“ Byl to omyl; ne každá pravda vítězí. Lidské pravdy jsou relativní, omylné, časné. Když za války naše nejaktivnější odbojová skupina ÚVOD vydávala ilegální časopis V BOJ, vyžádal si Mistr V. Pressig, který časopis ilustroval, aby na každé stránce bylo nadějně heslo: „Pravda vítězí!“ Tehdy pravda ještě nezmítla, ale heslo mělo žít víru, že dojde k vítězství! - Co je pravda? Táže se skepticky Pilát. Podobně se táží i dnes lidé, kterým chybí víra. Pravda našeho Pána se však nemění, překala téměř 2000 let, překala naše pokolení i existenci této planety. „Nebe a země pomínou, ale Slova má nepominout!“ Držme tedy tuto PRAVDU s Mistrem Janem až do konce!

K té jediné dobré cestě a nezměřitelné pravdě patří i radostný, plný život. „Aby život měli a hojně měli...“ Už Remarque ve své „Cestě zpátky“ píše o lidech z I. světové války jako o „ztracené generaci“, která místo plného života poznala jen živoření a hrůznou žeň nenasytné smrti. Přišla II. válka a místo pokojného života zase jen tisícera smrt na frontách, plynových komorách, šibenicích, pod sekerami... A po válce? Těžko mluvit o radostném, plném životě. V padesátých letech nebyl nikdo bezpečný. I Vlado Clementis, jeden z největších vlastenců československých, zemřel na šibenici. Ne, to všechno nebyl důstojný lidský život, to bylo jen čekání na smrt...

A přece pro věřícího křesťana je možnost plného a radostného života u víře v Pána Ježíše Krista. Pavel a Sílás v žaláři ve Filipis zpívali, takže je slyšeli spoluvězňové. I žalářík, vida jejich radostnost, uvěřil a vydal se na cestu víry. Hus zpíval na hranici, neboť věděl, že je to cesta do života věčného, poslední krok v náruč Spasitele.

Desítky dopisů psaných za války před popravou svědčí o plné a silné víře v život věčný tam na druhé straně... Nejsilněji na mne zapůsobil dopis bratra universitního profesora Dr. Jana Uhra z Brna. Jeho sta poznámkami propsaná bible v žaláři svědčí o tom, že našel CESTU - PRAVDU I ŽIVOT v Ježíši Kristu.

Také dnešní křesťan ví, že není jiné cesty, pravdy ani života, než následování našeho Pána.

Masarykovi a Židé

Ve 2. čísle tohoto ročníku byla uveřejněna zpráva o setkání, při kterém byla proslovena přednáška o vztahu T. G. Masaryka a jeho syna Jana k Židům. Podařilo se nám získat celý text tohoto příspěvku, který s vděčností autorce přetiskujeme:

T. G. MASARYK

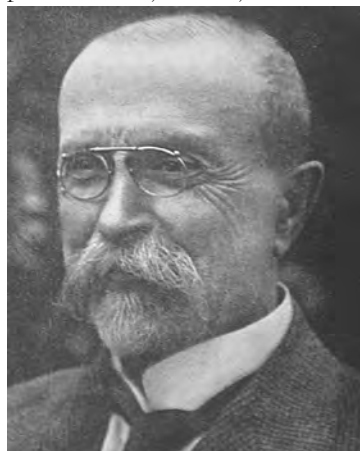
„Ty jsi činil znamení a zázraky v zemi egyptské a až do tohoto dne, jak v Izraeli, tak mezi všemi lidmi. Tak sis učinil jméno, jak je tomu v tento den.“ Jeremiáš 32,20

Český filosof, sociolog a politik, zakladatel československého státu a jeho první prezident se narodil r. 1850 v Hodoníně. Základní vzdělání získal na německém gymnáziu v Brně. Dále studoval filosofii na vídeňské universitě, pak pokračoval na universitě v Lipsku. Po zakončení studia působil jako docent na vídeňské universitě. Od roku 1897 jako řádný profesor na Karlově universitě v Praze. Roku 1891 byl zvolen za Mladočechy poslancem, pak stál v čele Realistické strany a až do roku 1914 byl za ni poslancem Rakouské říšské rady. Po vypuknutí 1. světové války stál u zrodu domácího odboje a roku 1914 odešel do zahraničí, aby získal vlády Dohodových mocností pro národně - osvobozenecý program Čechů a Slováků. 14.11. 1918 byl v Praze Revolučním národním shromážděním zvolen

prvním prezidentem Československé republiky a tuto funkci vykonával až do roku 1935, kdy se funkce ze zdravotních důvodů vzdal.

„V politice se má člověk vřadit do širší dějinné souvislosti, má navazovat nejen na předchůdce, ale co možná na celé dějstvo. Chtěl bych k tomu dodat: I v politice melou Boží mlýny pomalu, ale přesně a po celé věky.“

V Tomášově mládí bylo několik osob, které formovaly jeho životní postoj. Předně to byla maminka, která hovořila německy a znala panský život. Další osobou byl čejkovický kaplan a kantor František Satora. U něj se před mladým chlapcem otevřel svět knih a vzdělání. Ve Vídni se Tomáš Masaryk dostal do rodiny doktora Schlesingera, kde se scházela intelektuální elita Vídně. V Lipsku vstoupila do jeho života jeho budoucí žena Charlotta, která opustila Ameriku a přijela do neisté Evropy. Američanka se stala Češkou a byla přesvědčena, že její muž Tomáš Masaryk je doslova nadán posláním a že je správné, aby pracoval v nejobtížnějších situacích, a to mezi Čechy.

Poprvé zatřásl Masaryk veřejností v souvislosti s tzv. Rukopisnými boji (Královedvorský a Zelenohorský rukopis - podvrh staročeských literárních památek). Masaryk předložil fakta o pochybnostech o věrohodnosti rukopisů a zdůraznil, že nemůžeme budovat svou budoucnost na lži. Rozpoutala se obrovská štvance proti němu jako iniciátorovi.

Podruhé zatřásl Masaryk veřejností, když byl vtažen do sporů v souvislosti s tzv. „Hilsneriádou“, která vypukla v době, kdy v Evropě vrcholila vlna antisemitismu. S Židy měl Masaryk styky od dětství. Byl ovšem vychován jako mnoho jiných venkovských dětí jeho doby v protižidovských předsudcích. Běžná byla na jihomoravské vesnici i krevní pověra. Ve škole se nenápadně díval židovským spolužákům na ruce, nemají-li prsty potřísněné od krve. Když byl na reálce v Hustopečích, konali jednou výlet do Pálavských kopců.

Školní výprava se zastavila v zájezdní hospodě, kde děti po obědě skotačily. Masaryk upozoroval, že zmizel jeho židovský spolužák. Šel ho hledat a našel ho za rozevřenými vraty, jak se modlí a uklání se v náboženském postoji tváří ke zdi. Masaryk se zastyděl, že se Žid modlí, zatímco si ostatní hrají. Jeho stud byl intuitivním zapuzením předsudků. Po celý život si dával pozor, aby byl k Židům spravedlivý. Soustavněji se židovskou problematikou začal zabývat v 80. letech a stal se jejím uznávaným znalcem.

„Zlá kampaň byla ta Hilsneriáda, když jsem se musel rvát s pověrou o rituální vraždě. Zprvu jsem se o Hilsnerův proces nezajímal, ale přišel za mnou můj bývalý spolužák z Vídně, spisovatel Munz, Moravan, a ten mě přiměl k tomu, že jsem vystoupil. Tím jsem se dostal do té mely. Vídeňští antisemité poštváli český nacionální a klerikální tisk, začali do mě tlouci - musel jsem se bránit. Musel jsem studovat kriminalistiku i fyziologii. Zajel jsem i do Polné, abych prohlédl místo zločinu i okolí. Pak řekli, že jsem za to placen od Židů. Na mé univerzitní přednášky přišli studenti a ukřičeli mě ... Večer přišli ještě demonstrovat k mému bytu. Bylo mně stydno za tu úroveň.“

Za války jsem pochopil, k čemu to také bylo dobré, světový tisk je z části řízen nebo financován od Židů, znali mě z Hilsnerovy aféry a teď se odvděčili tím, že psali o naší věci sympaticky. Politicky nám to hodně pomohlo..." (týká se vzniku samostatného ČSR)
(Karel Čapek: *Hovory s T. G. M.*)

Hilsnerova aféra

1. dubna roku 1899, v čase, kdy se blížily židovské velikonoční svátky, byla v obci Polná nalezena mrtvola zavražděné mladé křesťanské dívky Anežky Hružové. Podezření padlo na tamějšího židovského tovaryše Leopolda Hilsnera. Za všeobecné protizidovské nálady, která hraničila s masovou hysterií, došlo k odsouzení Leopolda Hilsnera. V této napjaté atmosféře se ozval hlas T. G. Masaryka, který se postavil především proti pověře o rituální vraždě.

Podobně jako v případě Dreyfuse, nevinně odsouzeného francouzského důstojníka, při kterém se stal spisovatel Emil Zola terčem útoků francouzských antisemitů, i v tomto případě se stal Masaryk obětí útoků zfanatizovaných nacionalistických a klerikálních kruhů. Masaryk napsal: "Židé z Čech a z českých zemí vůbec patří k elitě nejen rakouského židovstva, ale židovstva vůbec - jak se jim může připisovat rituální vražda!" Leopold Hilsner byl odsouzen k trestu smrti, ale po zrušení trestu smrti v ČSR byl odsouzen na doživotí ve vězení. Po 18 letech byl Hilsner omilostněn a propuštěn na svobodu.

Nezávist proti Masarykovi rostla, musel přerušit přednášky na univerzitě. Dokonce byl na něj učiněn nezdařený atentát v Plzni. Radikální listy psaly proti postoji Masaryka s přesvědčením, které by bylo o dvě, tři generace později muselo oblažít srdce stavitelů osvětiských pecí.

V říjnu 1918 jménem Národního výboru československého prohlásil Masaryk, že Židé v ČSR budou mít stejná práva jako ostatní občané republiky. Dále projevil své sympatie se sionismem (s národním hnutím Židů). V roce 1927 navštívil Palestinu, jako vůbec první představitel států po válce. Zavítal do kibuců a na Hebrejskou univerzitu. V roce 1930 byl v Palestině na jeho počest vysazen "Masarykův les" a v roce 1938 byla založena osada "Kfar Masaryk".

Když se v Německu dostali roku 1933 k moci nacisté, stalo se demokratické Československo útočištěm židovských emigrantů. Nacistický režim osočoval československý stát a po okupaci českých zemí se holedbal zničením Židům "zaslíbené země" uprostřed Evropy. S nástupem hitlerismu se Masaryk ihned seznamoval s touto problematikou a soustavně sledoval jeho vývoj. Po vyjití Hitlerovy knihy "Mein kampf" se věnoval této knize a napsal o ní obsáhlou odmítavou recenzi. Masaryk vycítil, že se s Hitlerem otvírá peklo.

Masaryk zemřel 14. září 1937. Svět ztratil hrdinu - psaly americké noviny, a Thomas Mann prohlásil: "Kdyby Evropa měla vedle Masaryka ještě tři, čtyři osobnosti jeho formátu, vyvíjely by se její dějiny podstatně lépe".

"Já vždycky cítil, že si Židé zaslouhují, aby se jim pomohlo. Měli to vždy náramně zapotřebí. Kdyby můj táta nebyl ve svém krásném životě udělal nic jiného, než že se zastal chudáka Hilsnera, byl by pro mne pořád tím nejkrásnějším člověkem na světě. Být proti Židům znamená být proti lidskosti. Pro tohle já vždycky viděl v antisemitismu největší formu barbarství... Weizmann, i ti druzí vůdcové sionistů, jsou velcí lidé. Skoro se všemi se stýkám. Kdybych byl o čtyřicet let mladší a neseděl v ministerském křesle, já nevím,

možná bych jim šel pomoci. Vůbec, sionismus je velká věc! Vytvoření židovského státu je tak velká věc, že lidem schází fantazie, aby to pochopili.”

Vyznání Jana Masaryka (ministr zahraničí ČSR 1945-1948)

V letech 1945 až 1947 žádaly různé židovské organizace československé politiky o podporu při vzniku izraelského státu. Obracely se zejména na ministra zahraničních věcí Jana Masaryka, který byl znám svými sympatiemi k Židům. Izraelský velvyslanec v té době řekl: “Vláda a lid Izraele a celé židovstvo si vřele váží ČSR pro jeho upřímné přátelství k národu, který bojuje za svou svobodu”.

Československo u zrodu Izraele

29. listopadu 1947 valné shromáždění OSN schválilo rezoluci o rozdělení tehdejší Palestiny na židovskou a arabskou část. Den nato začala válka za nezávislost. Židé zoufale potřebovali získat zbraně, proto bylo vysláno několik delegací agentů Hagany do Evropy. (Hagana - Obrana - tehdejší ilegální židovská vojenská organizace).

Nejvýznamnějším nákupčím se stal Ehud Avriel, jenž dostal od Ben Guriona úkol zajistit za každou cenu 10 000 pušek, 500 samopalů, 100 kulometů a 2,5 mil. nábojů. Jeruzalém byl na sklonku roku 1947 obležen Araby a situace vypadala beznadějně.

Ehud Avriel se v Paříži setkává s rumunským Židem Robertem Abramovičem, který mu ukazuje katalogy české Zbrojovky Brno a zavádí jej do Prahy. V lednu 1948 podepisuje Avriel první objednávku na 5 tisíc pušek, 240 lehkých kulometů a 5 milionů nábojů. Zajímavé jsou okolnosti kolem podpisů kontraktů. Neboť Hagana v té době byla ilegální organizací neexistujícího státu a přitom smlouvy musely parafovat československé státní orgány, zejména vláda. V té době totiž OSN uvalilo embargo na dodávku zbraní do oblasti Středního Východu.

Avriel předkládá zplnomocněnému zástupci čs. vlády, ministru zahraničí Janu Masarykovi, krycí etiopské dokumenty s pečeti etiopské vlády, jež umožňují podpis smlouvy se Zbrojovkou Brno. Jan Masaryk s naprostým pochopením situace, do níž se Židé dostali, smlouvu podepisuje.

Dále se zrodila operace Našon za vysvobození obleženého Jeruzaléma, která počítala s nasazením zbraní získaných v Československu. Její přípravy vyvrcholily v březnu 1948. Všechny získané zbraně byly úspěšně převezeny vlakem, letadly a loděmi do Izraele. Operace Našon byla úspěšně dokončena. Vojáci Hagany plakali dojetím, poněvadž to bylo poprvé, kdy měl každý z nich v ruce svou vlastní zbraň. Ještě dnes se pamětníci neubrání slzám při vzpomínce na zmíněné události.

V Praze podpisuje Ehud Avriel další kontrakty i na nákup letadel. V Žatci je pořádán přeshkolovací pilotní rychlokurs pro židovské piloty, kterého se zúčastnil i Ezer Weizman. Začíná fungovat letecký most mezi Izraelem a Československem pod názvem “Operace Balak”.

14. května David Ben Gurion vyhláší v Tel Avivu stát Izrael. Den poté začíná další etapa boje Židů za nezávislost. Dodávky zbraní nabývají na rozměrech. Vývoz zbraní do Izraele skončil až v poslední třetině roku 1950. Byly pořádány peněžní sbírky k úhradě dopravy zbraní, výše sbírky činila 25,7 mil. korun Kčs.

Slova vojenského izraelského historika Meira Paila: “Bez československé pomoci by věc sionismu skončila a my bychom měli být vděční a vzdát čest Čechům za to, co udělali. Lid Izraele nikdy nezapomene.”

Pomoc emigrantům

Na podzim 1946 se vláda ČSR významně podílela na poskytování pomoci tisícům polských Židů, kteří utíkali před pogromy. Jan Masaryk se zasadil o to, aby Československo bylo tranzitním státem, nejen pro židovské přesídlence z Polska, ale i pro ty, kteří přicházeli z jiných národů, zejména z Maďarska a Rumunska. Chování Československa při tranzitu Židů z východní a západní Evropy vysoce hodnotily domácí i mezinárodní židovské organizace.

zpracovala Milada Sedláková

Listopadová výročí

3. 11. 1853 zemřel Jan Jindřich Marek

známý český spisovatel, který psal pod pseudonymem Jan z Hvězdy. Byl katolickým knězem, farářoval v Kralovicích. Psal české romantické balady a básně, které byly často recitovány (např. Slepého krále smrt, nebo Horymířův skok) později psal sbírky historických novel, v jeho díle je patrný vliv Hájkovy Kroniky. Uměleckou hodnotu mají zvláště skladby Jarohněv z Hrádku zasazená do doby vlády Jiřího z Poděbrad a Mastičkář, z doby vlády Jindřicha Korutanského (předchůdce Jana Lucemburského)-

5. 11. 1953 zemřel Ferdinand Hrejsa

profesor Husovy československé evangelické fakulty, známý církevní historik napsal mnoho vědeckých publikací z oboru církevních dějin. Z nich sluší zvláště uvést pojednání o české konfesi (Česká konfese. Praha 1912), v ní jako prvý zavedl termín “staroutrakvismus” pro konservativní české kališnictví a “novoutrakvismus” pro českou církev podobenou přijímající, která přijímala luterský vliv. Je také autorem Dějin křesťanství v Československu, jejichž vydávání, bohužel, komunistická censura zastavila při 6. svazku.

30. 11. 1393 zemřel M. Matěj z Janova

Byl profesorem na pražské universitě. Patří mezi předchůdce Husovy. Jeho stěžejním dílem jsou Pravidla Starého a Nového Zákona. Vykládá v něm o církvi, jejím řízení a vztazích k Ježíši Kristu. V mnohém načrtává obraz reformy, jichž je třeba. Přimlouvá se za časté vysluhování Svátosti Večeře Páně. Zvláště uvedl do prostředí university pražské myšlenky reformátora Joachima de Fiore. Zřejmě se účastnil práce při překladu Bible do češtiny. Byl i vyšetřován z příkazu arcibiskupa jeho úředníkem Johánkem z Pomuka. Navazoval na dílo Milíče z Kroměříže.

připravil Dr. Vl. Sakař

unitas fratrum

Unity Board v Praze: Nechceme vás ztratit!

15. - 20. září 2003 zasedal v Praze ve vzdělávacím centru Bratrské jednoty baptistů na Jenerálce Unity Board (Rada světové Jednoty bratrské), tvořený předsedy samostatných provincií Unitas fratrum. V programu jeho jednání a rozhodování byla také stále ještě konfliktní situace české JB, zabrala více než polovinu času jednání.

Na část jednání byl také pozván 16. 9. náš seniorátní výbor. Doufali jsme, že se bude moci představit Unity Boardu (dále UB), jako nadřízenému orgánu Distriktu. Nakonec

však byl k jednání pozván jen senior J. Polma s tlumočníkem J. Halamou ml., abychom neměli početní převahu nad zastoupením provincie v osobě J. Plevy. Před jednáním jsme se všichni účastnili pobožnosti R. Sawyera s kalichem smlouvy.

V úvodu společného jednání uvedl J. Pleva, že distrikt nenaplnil žádný bod rezoluce Unity synodu 2002: doposud neuznal Úzkou radu, doposud se neomluvil za nařčení, doposud má na internetových stránkách veřejná obvinění provincie... Někteří členové UB, J. Polma a J. McOwat vysvětlovali, že tyto body byly ze strany distriktu splněny. Biskup J. McOwat byl přítomen jako komisař pověřený UB prozkoumat současnou situaci mezi dvěma stranami české JB. (viz NBL III/2003, str.15) Přednesl na tomto zasedání také svou zprávu a doporučil UB, aby se zamýšlel nad vyloučením české provincie ze svazku světové Unitas fratrum. Své svědectví o tom, jak vidí rozkol v JB, mohli před UB přednést i synodní senior ČCE bratr P. Smetana a synodní kurátorka sestra L. Roskovcová.

Po poradě UB o dosavadním jednání a o zprávě biskupa McOwata bylo dohodnuto, že obě strany české JB zodpoví 15 otázek vyplývajících z rezoluce Unity synodu 2002 ve dvoučlenné komisi UB, aby se prozkoumalo, jak je rezoluce naplňována. Toto jednání proběhlo příští den 17. 9. Na otázky odpovídal J. Polma s tlumočníkem B. Kejřem. Mohli jsme znovu vysvětlit, že považujeme rezoluci Unity synodu za závaznou, a proto jsme naplnili i nejtěžší požadavek - omluvu Úzké radě. (Aniž by se omluvila také ÚR za svá tvrdá jednání a rozhodnutí vůči menšině.)

Ještě v sobotu 20. 9. jsme byli seznámeni s návrhem usnesení UB, vyslovili jsme některé drobné námitky a námitku hlavní, která se týkala ukončení soudních sporů. Přislíbili jsme, že další nebudeme vyvolávat, ale soudní jednání o pražský sborový dům že chceme dotáhnout do konce. - Proto jsme byli velmi zaraženi konečným zápisem usnesení, kde je požadováno ukončení všech současných soudních sporů (bod f)! Nu, bude to "oříšek" pro další jednání.

Od br. předsedy Unitas fratrum jsme obdrželi písemné uznání Českého distriktu Unitas fratrum. Je dobré, že provincie a distrikt mají být dvě nezávislá střediska práce JB v ČR, že je distrikt "Dílem Jednoty v ČR", že budeme pod větším dohledem a ve spolupráci s Evropskou kontinentální provincií.

Zasedání UB řešilo také otázku tří biskupů (titul pro členy ÚR), které letos zvolil synod české provincie. Uložil provincii, aby tento počín, který je vážným porušením Řádu světové UF (Church Order), byl během roku napraven. - To víme ze zprávy br. F. Vollprechta z Bad Bollu.

Bratří a sestry z Unity Boardu k nám byli vstřícní, bratr Musomba na závěr našeho setkání řekl: "Nechceme vás ztratit." I my toužíme zůstat ve svazku světové JB.

Předseda výboru UF A. Musomba s J. Polmou

J. Polma

Na svém zasedání přijal Unity Board následující rezoluci:

Společenství Jednoty bratrské v České republice: k rozřešení krize

Protože Synod světové Jednoty, který se sešel v Bethlehemu, Pennsylvanii v r. 2002 rozpoznal úmysl společenství Jednoty bratrské v České republice vyhledávat smíření jak je to jen možné

- a protože zprávy podané prostředníky, představiteli Distriktu a představiteli Úzké rady na setkání Výboru Světové Jednoty v Praze, 15. - 20. září 2003 naznačují, že smíření se možná neobjeví tak rychle, jak se doufalo

- a protože je to závažné pro jednotu Unitas fratrum a pro svědectví evangelia, aby obojí, jak Provincie tak Distrikt, byly pojaty jako důležitá nezávislá střediska práce v Unitas fratrum,

Budíž rozhodnuto, že Unity Board Jednoty bratrské jednající v České republice:

a) Pošle pastýřský dopis České provincii a Distriktu vyjadřující jeho zármutek, že rezoluce synodu Světové Jednoty 2002 nebyly plně uskutečněny a že smíření, po kterém jsme toužili a za něž jsme se modlili, se ještě neobjevilo.

b) Uzná Českou Provincii a Distrikt jako dvě nezávislá střediska práce Jednoty bratrské v České republice, která budou mít nezávisle vztahy k Výboru Světové Jednoty a k provinciím Jednoty.

c) Rozhodne, že Distrikt bude administrativně připojen pod Výbor Světové Jednoty jako Dílo Jednoty (Unity Undertaking), které se bude nazývat "Dílo Jednoty v České republice" (UCR), s přímou supervizí Evropské kontinentální provincie. UCR bude mít modely účasti na akcích v jiných provinciích a v setkáních Světové Jednoty shodné s ostatními Díly Jednoty. (Toto pochopení UCR nevylučuje skutečnost, že UCR je v současnosti připojen k Českobratrské církvi evangelické jako Seniorát, z důvodů vykonávání církevní práce v rámci Českého zákona).

d) Požaduje, aby Česká Provincie a UCR podepsali dopis vzájemného uznání, který připraví Výbor Jednoty, jako znamení jejich připravenosti vidět jeden druhého jako toho, kdo autenticky (věrohodně) patří do stejné rodiny Jednoty bratrské.

e) Vyzývá členy České Provincie a UCR, aby se zavázali ukončit veškeré vzájemné nepřátelství, zdrželi se od veřejného kritizování v médiích (včetně tisku, TV, rozhlasu a internetu), aby soustředili své energie na rozšiřování svědectví evangelia, aby prokazovali lásku jeden druhému jako členové jednoho společenství Jednoty a udržovali svá srdce otevřená k možnosti budoucího smíření.

f) Požaduje, v souladu s předchozími rozhodnutími Výboru Jednoty a Světového synodu, aby Česká provincie a UCR (1) ukončily všechny současné soudní spory (2) nezažadovaly žádné soudní spory a (3) okamžitě na tři roky odložily jakékoli finanční nároky, které jedna strana proti druhé má.

g) Očekává, že Česká Provincie, jako gesto dobré víry, stáhne až do příštího zasedání Výboru Jednoty všechny podmínky pro užívání budov UCR, s výjimkou, že UCR bude odpovědné za údržbu v rozumně dobrých podmínkách a platit pojištění za budovy, které používá. Po dvou letech Výbor Jednoty skutečným přezkoumáním vztahu mezi dvěma středisky práce se záměrem uskutečnit trvalejší politiku, týkající se vlastnictví a užívání budov.

h) Jmenuje dvoučlenný tým, který bude (1) monitorovat obě centra práce a podporovat

pokračující konverzaci mezi Úzkou radou České Provincie a vedením UCR, (2) ohodnotí vývoje v jejich vztahu, (3) určí rozsah jejich shody se směrnicemi Výboru Světové Jednoty a bude podávat zprávu Výboru skrze jeho předsedu.

i) Pozve provincie Jednoty, aby přispěly k administrativním nákladům Výboru Světové jednoty, které povstanou při poskytování dohledu UCR jako Dílu Jednoty a pověří, aby další podpora pro dodatečnou práci Výboru Světové Jednoty byla zaopatřena z fondu Jednoty a z MCF.

j) Požaduje od Exekutivního výboru Výboru Světové Jednoty, aby (1) napomohl k uskutečňování této rezoluce a (2) provedl formální přehled situace společenství Jednoty bratrské v České republice v září 2005 nebo právě před dalším zasedáním Výboru Světové Jednoty, kterýkoli z nich se bude konat dříve.

k) Požaduje od vedení České Provincie a od UCR, aby podepsali toto rozhodnutí a ukázali tak svůj pevný záměr vyhovět směrnicím (nařízením) Výboru Světové Jednoty.

Poznámky k jednání UB

Zbývá dodat, že Seniorátní výbor podepsal dopis vzájemného uznání, jak vyžaduje bod (d) této rezoluce a současně zaslal také dopis, ve kterém přijímá naprostou většinu požadavků této rezoluce Výboru světové Jednoty a vyjadřuje svou radost za potvrzení místa našeho distriktu v rámci světové Unitas fratrum. Současně však vyjádřil i fakt, že některé body (konkrétně ohledně stažení žalob a podmínek užívání budov) jsou pro naši část nevýhodné a těžko je můžeme naplnit. Podobným způsobem se vyjádřil ve svém dopise i pražský sbor.

Protože náš Český Distrikt není zastoupen v Radě Jednoty, o dalších bodech jednání jsme byli informováni ze stručné zprávy jejího účastníka, br. Friedera Vollprechta, který se jako nedávno zvolený předseda Evropské kontinentální provincie, tohoto zasedání účastnil poprvé:

Otázka biskupství:

Také další rezoluce má bezprostředně vztah k současné situaci v české Jednotě. Před několika týdny způsobilo zděšení, že se český synod rozhodl nepoužívat nadále v oblasti české provincie v Jednotě bratrské všeobecně zavedené tři stupně duchovních úřadů: diakon, presbyter a biskup.

Nadto by měli do budoucna tři členové Úzké rady automaticky nést titul biskup. Toto by znamenalo spojení administrativní a duchovní roviny, které v řádech Jednoty od sebe zůstávají odděleny. Na toto, jakož i na další nesrovnalosti, poukazují ve svém dopise biskupové evropského regionu. Předsednictvo Jednoty vyjádřilo svůj údiv a rozhořčení nad rozhodnutím českého synodu a požaduje, aby toto bylo jako neslučitelné s řády Jednoty zrušeno na mimořádně svolaném synodu během jednoho roku. Protože v současnosti není v české provincii žádný biskup, má být pro příští čas jmenován biskup světové Jednoty bratrské, který bude českou provincii doprovázet do té doby, až by mohlo dojít cestou, která bude podle řádů Jednoty, k volbě a ordinaci nového českého biskupa. Toto by se mělo pokud možno stát během příštích dvou let.

Zprávy z jednání Unity Boardu

Honduras - Nikaragua

Od 16. do 26. června navštívila delegace pověřená světovým synodem Unitas fratrum provincie Jednoty Honduras a Nikaraguu. Členy komise byli biskupové John Wilson (Miami) a Kingsley Lewis (Antigua), sestra Margaret Wilde a br. Sam Downs. Úkolem komise bylo být prostředníkem mezi provinciemi v konfliktu, který je důsledkem působení charismatických skupin. Sbory a kazatelé obou provincií byli vyzváni, aby se do vzájemného konfliktu nezapojovali.

Světová konference mládeže Unitas fratrum

se má konat na Jamajce od 26. 7. 2004. Iniciátorem této konference byla světová misijní konference v roce 2001. Každá provincie má být zastoupena čtyřmi delegáty.

Moravial

Sedmé evropské setkání mládeže Jednoty se má konat v roce 2005 v Manchesteru. První takové setkání se konalo v roce 1984 v Ochranově. Dvakrát jsme také Moravial pořádali v České resp. Československé republice.

Rozloučení v Königsfeldu

V neděli 14. září se konalo ve sboru Jednoty bratrské v Königsfeldu rozloučení s manželi Schönleberovými. Svým desetiletým působením v Königsfeldu zakončili Hannelore a Albert Schönleberovi svoji aktivní kazatelskou službu a odcházejí - ač se to zdá neskutečné - do důchodu. Na neděli se do prostorného kostela spojeného evangelického a bratrského sboru sjela početná řada hostů. Při dopoledních bohoslužbách posloužil kázáním a vysluhováním Svaté večeře Páně bratr Schönleber. Z jeho kázání znělo pro jeho službu výstižné téma: Služba Kristu jako služba bližnímu. Při odpoledních Hodech lásky, podle ochranovské tradice s bochánky a čajem, se vystřídal "nespočetný" zástup hostů, kteří veselou i vážnou formou vyjadřovali své poděkování

i přání manželům Schönleberovým do dalších let. Široké spektrum hostů bylo dokladem širokého záběru kazatelské služby bratra Alberta. Promluvili zástupci Jednoty, sboru, ekuмены, města, spolků, politických stran, školy, sociálních zařízení a další. Všude tam zanechali Schönleberovi svou službou hlubokou stopu.

Za český Distrikt Jednoty bratrské a partnerský Ochranovský sbor v Turnově se slavnosti účastnili bratři F. Tomáš a O. Halama. Mohli vyjádřit vděčnost a poděkování za přátelství i prohlubování vzájemných vztahů mezi našimi sbory i národy. Přání, které za turnovský sbor i celý Distrikt vyřídil O. Halama, otiskujeme ve zkrácené podobě:

Milé sestry, milí bratři, milí přátelé.

Přijeli jsme k této slavnostní chvíli z partnerského sboru v Turnově a máme všem vám vyřídít srdečné pozdravy a poděkování. To dnes patří především bratru Albertovi a jeho manželce. Jsme vděční za to, že mezi námi jsou přátelské vztahy, že navzdory velké

vzdálenosti na sebe myslíme a že se za sebe navzájem modlíme. Velkou měrou k tomu jistě přispěli také Schönleberovi.

Rozloučení většinou bývá smutné, pro mnohé z vás, kteří jste tu leccos se svým farářem prožili, to tak asi bude. Já však chci zmínit věci, které jsou spíše radostné. Pro mě osobně a pro mnohé bratry a sestry v české Jednotě jsou Schönleberovi přáteli, kteří se již dlouho zasazují o prohloubení vztahů mezi Čechy a Němci a také mezi českou a německou Jednotou bratrskou. Pro svůj vztah k duchovnímu dědictví Unitas fratrum nám také jako přátelé stáli po boku i v posledních letech otřesů a bolestí z vývoje v české Jednotě. Proto víme, že se s nimi neloučíme. Do Berlína je totiž o několik set kilometrů a několik hodin cesty blíže.

Je také potěšující vidět, že do “důchodu” může odcházet člověk plný sil, energie a plánů. Kéž ony Boží tvůrčí zdroje, které Schönleberovi mají, dlouho vydrží.

Dnes jsme četli v Heslech pro tento týden Ježíšovo slovo: Co jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mě jste učinili. Jsem rád, že tu dnes mohu stát jako jeden ze svědků toho, že bratr Schönleber měl a má vždy zájem o ty “nepatrné” slabé, utiskované. Myslím že jeho obdarováním je na takové lidi myslet a pomáhat jim. To je to viditelné co pro Krista činil a činí, co zůstává.

Chtěl bych předat malý dárek. Město Turnov je známé jako město šperků a kamenů. Je to malý skleněný dům v němž je skryt šperk. Je připomínkou toho, jak bratr Albert pomáhal s obnovou bratrského domu - sboru - v Turnově. A šperk? To je přání. Kéž v těch našich domech, modlitebnách a kostelích je uchováván ten šperk, poklad nejcennější, jímž je Kristus sám.

Přejeme všem vám a Schönleberovým předně Boží požehnání.

OH

náš seniorát

Pane, dej nám oči

(Setkání partnerských sborů)

Toto heslo stručně vyjadřuje téma Partnerského dne, ke kterému se sešly sbory našeho seniorátu a sbory z východní části Německa v Železném Brodě v sobotu 13. září. Vychází z hesla roku a starozákonního hesla 13. září: Člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce. (1 S 16,7)

S malým zpožděním dorazila nejpočetnější delegace z Ochranova, opozdil se i začátek celého shromáždění asi 150 bratří a sester. Dopolední program otevřeli trubači. Po společné písni, připomenutí textů Hesel, čtení Žalmu 139 a modlitbě vysvětlil téma setkání br. M. Salewski.

Sbory byly předem vyzvány, aby si pro představení se připravily korouhev (štíty, ceduli). Některé uposlechly a připravily si nápaditě své označení. Každý zastoupený sbor se shromáždil pod svou korouhví před shromážděním a představil tak své účastníky.

Početná skupina dětí ze sboru v Rovensku nám předvedla s elánem scénu, kdy prorok Samuel z Hospodinova pověření vyhledává nového krále místo Saula a nachází ho v osobě pasáčka Davida. Není to král podle lidských předpokladů, vybral ho pro svůj lid Hospodin

sám: Člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce. Velmi se líbilo, jak se děti zhostily své úlohy!

V dalším vstupu byly představeny některé pomůcky, které nám pomáhají lépe vidět a rozhlížet se a přijímat informace: dalekohled, mikroskop, brýle, lupa, noviny, knihy, televize, fotoaparát. J. Polma stručně zmínil na některých vybraných obrazech Komenského "Labyrint světa a ráj srdce." Je mnoho šalebností, které nás klamou a zavádějí, ale máme i prostředek k rozpoznávání Boží dobré vůle - Písmo a Ducha svatého. Záleží na nás, čemu chceme důvěřovat. Pomocí reprodukce Rembrandtova obrazu "Návrat marnotratného syna" br. A. Tasche zmínil Boží pohled na kající srdce a Boží lásku, která dovede zapomenut na zlé a pro velké milosrdenství odpustit. Byli jsme rádi, že nás mohl také pozdravit za synodní radu ČCE br. farář Jan Čapek z Liberce. V průběhu celého programu zněly český i německy společné písně a písně německé pěvecké skupiny.

Přišel čas společného oběda: bylo připraveno dost krutího guláše, obložených chlebičků i pečiva, jehož zásobu přivezly sestry i z českých sborů. Snad neměl hlad nikdo.

Odpolední program zahájili opět trubači. Živí herci a dvě loutky z Prahy předvedli příběh o Zacheovi, který z touhy vidět Ježíše vylezl na strom. Pán Ježíš ho nepřehlédl a nabídl mu své společenství. První živý výstup herců byl v češtině, druhý byl dabovaný do němčiny. Zasloužený potlesk zazníval sálem! Nastalo rozdělení shromážděných. Děti se věnovaly zpěvu a hrám, dospělí odešli po skupinách do půjčených tříd základní školy k diskusím o tématech: farizeus a celník (Lk 18,9-14), Ježíš a hříšnice (Lk 7,36-50), dva dlužníci (Mt 18,21-35), Zacheus

(Lk 19,1-10), dělníci na vinici (Mt 20,1-16), marnotratný syn (Lk 15,11-32), kázání na hoře - modlitby a almužny (Mt 6,1-8), příběh o Balámovi Nu 22-24), pomazání Davida (1 S 16,1-13), Žalm 139, rozmluva se samařskou ženou (J 4).

Podvečerní Hody lásky zahájil dětský pěvecký sbor ze Základní umělecké školy v Železném Brodě v řízení br. J. Hlubučka. Za zpěvu společných písní sestry roznášely tradiční bochánky s čajem. Stručné referování z pracovních skupin vyplnilo zbývající čas pro Hody lásky.

Jsmo vděční Pánu Bohu, který nás i přes hranice spojuje svou láskou, jsmo vděční všem, kteří pomáhali toto setkání připravit, všem, kdo se na něm aktivně podíleli, tlumočnickům za to, že i druhá strana mohla rozumět - především díky hlavním překladatelům K. E. Langerfeldovi a J. Halamovi ml. V každém společenství se učíme vidět bratra a sestru - snad se nám to dařilo i v tomto větším setkání přes hranice a rozdíl jazyka...

J. Polma

„Nové“ liturgie v ochranovských sborech?

(Krátké vysvětlení k vydání liturgických forem pro naše shromáždění.)

Před letošními velikonočními dostaly naše sbory do užívání sešit liturgií, připravovaný původně zpěvníkovou komisí Jednoty bratrské v letech 1992-94. Jak většinou víte, práce na zpěvníku, liturgiích a dalších věcech se vlivem sílících problémů někdy v polovině 90. let zastavily. Jestliže však již více než dva roky můžeme jako ochranovský seniorát opět

“normálně” pracovat, pokládali jsme za důležité nenechat zapadnout to, co již bylo připraveno.

Přes 40 let uplynulo od vydání knížky bratra kazatele Niebauera “Liturgie” (1959), v níž vyložil liturgický svéráz Obnovené Jednoty, i svéráz českých sborů, který spočíval v určité “antiliturgičnosti”. Ochránovské liturgie, vzniklé na základě liturgií luterských, se v českých sborech příliš neujaly, ačkoliv ty nejdůležitější byly začleněny do zpěvníku z roku 1908. Ještě za druhé světové války píše bratr kazatel Schiller (časopis JB 1940), když vysvětluje proč zpracoval nově liturgii: “Nebylo tu vlastně žádného podstatného rozdílu mezi večerní vzdělávací přednáškou, kterou orámujeme také zpěvem a modlitbou, eventuelně i čtením Písma, a mezi opravdovým bohoslužebným shromážděním.” Kdo z čtenářů pamatuje konference a synody JB z osmdesátých let, vzpomene si, že se děly opakované pokusy oživit takzvanou “velkou liturgii”, i liturgii velikonoční. Bylo znát, že se situace mění ve prospěch bohatších liturgických forem i v našich sborech, což se ukázalo i přijetím nového formuláře na synodu 1989 vlastně poprvé po půl století od Schillerovy liturgie.

V té době již probíhala práce zpěvníkové komise, jejímž výsledkem, jenom mírně upraveným a zrevidovaným, jsou nové liturgie. Sešit s liturgickými formuláři, které byly připravovány jako součást zamýšleného nového vydání zpěvníku, obsahuje dvanáct různých liturgických forem. Některé jsou dlouhodobě známy a užívány, jiné jsou novější a byly užívány jen v některých sborech, některé jsou pro naše sbory zcela nové. Žádná z nich však není nová v tom smyslu, že by byla zcela nově vytvořena. Všechny vycházejí z tradic liturgického života Obnovené Jednoty bratrské. Jednak jsou to tradiční liturgické formy, rozšířené v celé Unitas Fratrum (např. Velikonoční liturgie, č. 8), dále liturgie používané především v Evropě, tedy v Kontinentální a Britské Provincii (č. 2, 3, 4, 7 a 9) a konečně i formy, které sice vycházejí z tradic UF a obsahují řadu jejích liturgických prvků, v této podobě však jsou používány jenom v našich sborech. Snažili jsme se vybrat, přeložit a upravit pro naše sbory několik liturgických formulářů tak, aby dávaly možnost užít podle potřeby jednodušší či bohatší liturgický tvar a zároveň aby zahrnovaly vedle obecných forem, vhodných pro každý čas, i nejdůležitější křesťanské svátky.

Nepředpokládáme, že by byly nově vydané liturgie jednomyslně všude přijaty a stejně užívány. Ani v komisi nebyl na potřebnost a podobu jednotlivých forem docela shodný názor. Doufáme však, že alespoň některé ve sborech “zdomácní” a že nás zároveň povzbudí, abychom nově přemýšleli jak nad zvěstí, kterou obsahují, tak nad formami našich bohoslužebných shromáždění.

Myslíme si také, že by vás mohly zajímat o něco podrobnější informace o jednotlivých liturgiích. Zde je tedy stručný komentář k nové knížečce liturgií, postupující podle pořadí, v jakém jsou jednotlivé formuláře otištěny:

Liturgie č. 1 - Schillerova - je jistě nejznámější. Užívala se v české Jednotě od r. 1940 prakticky ve všech sborech. Je však dobré připomenout, že ve své původní podobě obsahovala formuláře na všechny neděle a svátky v roce, včetně oddílů čtení z Písma a modliteb. Byl to pokus o sjednocení formy bohoslužeb ve všech sborech. Původ právě této liturgie, u nás nejrozšířenější, však není v Jednotě. Byla vypracována podle víceméně soukromé agendy několika německých evangelických farářů a česká Jednota byla jedinou církví, která ji (v Schillerově zpracování) oficiálně přijala za svou.

Liturgie č. 2 je variantou nejkratší liturgie z ochranovského zpěvníku, z něj jsou i liturgie 3 a 4. Všechny tyto liturgické formuláře vznikly až po druhé světové válce, objevily se v ochranovském zpěvníku z r. 1967.

Ještě zjednodušenějším tvarem je liturgie č. 5, schválená synodem 1989. Vznikla v našich sborech, v době, kdy se některým kazatelům zdálo, že je třeba najít formy liturgie, kde by nebylo tak zdůrazňováno, že jsme “ubozí hříšníci” - výraz, který je v bratrské liturgii od dob Zinzendorfových a pochází od Martina Luthera. Pátá liturgie je výsledkem kompromisu: byly odmítnuty radikálnější návrhy, které chtěly naši hříšnost zamlčet či popřít, vyznání vin zůstalo, ale dostalo novou podobu.

Liturgie č. 6 se potom snaží využít více starozákonních, především žalmových textů, přičemž stále zachovává základní strukturu.

Když se pokusíte porovnat obsah zmíněných liturgií, zjistíte, že jejich základní struktura je skoro shodná. Všechny obsahují vyznání vin, prosbu o smilování, slovo milosti a chvalozpěv, na něž navazuje modlitba a čtení z Písma.

Liturgie č. 7 je převzata z ochranovského zpěvníku (tam je pod č. 6) a je pokusem obnovit některé starocírkevní liturgické prvky (tříkrát svatý, nicejsko-cařihradské vyznání, přímluvná modlitba, jejíž kořeny jdou až k církevním otcům).

Z liturgií, které byly v našich českých zpěvnících 1908 a 1954, zůstává, v upravené a obnovené podobě, velikonoční liturgie (č. 8). Jak jsme již zmínili, je to jedna z forem, spojující nejrůznější části Unitas Fratrum po celém světě. Při její úpravě jsme především vybrali nově sloky písní, upravili češtinu a pokusili se častějším odpovídáním aktivněji zapojit sbor.

Pokud jste liturgii již ve sboru použili, skoro se divím, že nepřišly žádné připomínky. Při přípravě k tisku - převodu do jiného formátu a lámání stránek - došlo k přehození částí textu na str. 16 a 17! Pán Bůh ví, že se lze upřímně modlit i takto, ale liturgicky je to popletené. Přijměte omluvu již tady, opravu dodáme.

Liturgie č. 9 je upravena podle jedné z liturgií Britské provincie, kde je mnohem rozšířenější účast sboru na přednesu liturgií. Proto jsou části čtené sborem delší, než u nás bývá obvyklé. Charakter této liturgie je obecný, lze ji užívat při kterékoli příležitosti.

Desátá liturgie je pokusem oživit alespoň základní prvky staré tradiční bratrské liturgie “O životě, utrpení a smrti Pána Ježíše Krista”. Byla v obou vydáních našeho zpěvníku (1908 i 1954), ale jak jsme zjišťovali, prakticky se nepoužívala. Nejenom její jazyk, ale i celé části byly značně poznamenány dobou vzniku, velice odlišnou od naší současnosti. Pokusili jsme se vybrat z ní důležité a jak věříme stále aktuální výpovědi a tuto liturgickou formu, soustředěnou téměř výhradně na Ježíše Krista, nabídnout v nové podobě. Zdálo se nám, že se nám práce podařila a máme naději, že v ní sbory najdou užitek i zalíbení.

Liturgie č. 11 je zcela zvláštní, vznikla na přelomu 80. a 90. let liturgickým užitím první části listu Efezským. Nemá tedy tradiční liturgickou formu, je to vlastně responzoricky čtený kus epištoly. Zdá se nám však, že v této formě zaznívá překvapivě silně a naléhavě, proto jsme ji zařadili mezi liturgické formuláře.

Konečně liturgie poslední, dvanáctá, je opět inspirována anglickým vzorem. V angloamerické oblasti jsou v UF mnohem rozvinutější liturgické formy, obepínají celý církevní rok i všechny důležité svátky. Svatodušní liturgie se nám jevila jako důležité doplnění našich současných forem.

Tolik tedy k brožurce liturgií, kterou máte od jara ve sborech. Zmínil jsem hned na začátku, že se po desetiletích jakéhosi liturgického nezájmu projevuje již nejméně jednu generaci obnovený zájem o liturgické formy, o aktivní a společné prožívání bohoslužeb. K tomu mají liturgie napomáhat. Mají nám připomínat ty části biblické zvěsti a křesťanského dědictví, které bychom ve své částečnosti a jednostrannosti často přehlédli a pominuli, mají nám připomínat, že patříme do širokého a pestrého proudu křesťanské tradice, kterým jsme nesení, ať o tom víme nebo ne, mají nám připomínat, že ne nutně originalita a osobitost spontánního projevu, ale vzájemnost, pokora a následování osvědčených a dosvědčených vzorů zpravidla dělá křesťana. Jak napsal ve zmíněné knížce bratr Niebauer, jde o to “učit se liturgicky prožívat to, co jsme až dosud konali bez uvědomění si hlubokého smyslu i těch nejprostších bohoslužebných úkonů. Vždyť jde o setkávání se s Pánem ve Slovu a svátostech, o přijímání služby jeho lásky, o odpovídání službou, obepínající celý život křesťanův od chvíle křtu až do věčnosti.” (J. Niebauer, Liturgie, s. 207)

J. Halama Jr.

ekumena

Želiv

Českobratrská církev evangelická pořádala ve dnech 1. - 8. 8. 2003 evangelizační kurs v premonstrátském klášteře v Želivu u Humpolce a zvala k účasti i příslušníky jiných denominací. Rády bychom se s vámi podělili o dojmy a prožitky z tohoto kurzu.

Úvodem něco z historie kláštera. Byl založen počátkem 12. století (1139) a prvními řeholníky zde byli benediktini. Historie kláštera byla velice pohnutá, několikrát vyhořel. Během obou světových válek byl využíván pro vojenské účely. V padesátých letech byl proměněn ve věznici, kterou prošla řada kněží i řeholníků. V r. 1954 zde byla zřízena psychiatrická léčebna. Teprve v devadesátých letech se sem vrátili premonstráti. V současné době zde žije asi 12 bratří.

Téma kurzu bylo vybrané z 1. Samuelovy 16, 7 (což je mj. také bratrské Heslo letošního roku): “Člověk se dívá na to, co má před očima, Hospodin však hledí na srdce” aneb DOZRÁVÁNÍ - o Božím a lidském povolání ke službě, o přípravě a výzbroji k ní. Den začínal vždy ranními modlitbami již od 7 hod., po snídani pak následoval Raníček - ranní pobožnost s dětmi, od 9 hod. pak byly přednášky pro dospělé (pro menší děti a mládež, kterých tu bylo hodně, byl zvláštní program). Po obědě byla “debata”, potom volno pro

odpočinek, koupání a pod. Večerní program začínal Večerníčkem s dětmi, pak následovaly rozhovory a dotazy pro pozvané hosty nebo koncert. Poté byla krátká večerní pobožnost a na závěr dne opět večerní modlitby v kapli. Přednášejícími byli br. Pavel Smetana (synod. senior ČCE), bratři Frank a Mark Beattiové z Presbyterní církve z Liber Lake, USA, br. Říčan a další. Zajímavá byla diskuze s převorem kláštera br. Hroznatou, koncerty br. J. Hurty atd. Jeden večer v našem kruhu strávil také br. Svatopluk Karásek, který zpestřil večer svým zpěvem a povídáním o své současné duchovní a politické činnosti.

Bratři Beattiové se zaměřili na víru v rodině (v první části kurzu vedli ranní dětské programy), nás dospělé pak v uměle vytvořených rodinách zase směřovali k diskuzím na zadané téma - např. "Sbor jako rodina" atd. Vše se vždy na závěr vyhodnocovalo. V neděli jsme se zúčastnili katolických bohoslužeb v klášterním chrámu, kde kázal br. Smetana. Na závěr kurzu jsme měli ve velkém sále, kde probíhaly všechny hlavní programy, vlastní bohoslužby zakončené Večeří Páně.

Celý kurz byl krásným setkáním všech věkových skupin i zástupců církví. Kurz vyzněl jako ukázka skutečnosti, že pokud budeme schopni a ochotni se sjednotit jako děti našeho nebeského Otce, můžeme dohromady zažívat krásná společenství. Na závěr bychom rády poděkovaly všem, kteří se podíleli na organizaci a vedení kurzu a za to, že dokázali vytvořit skvělé zázemí pro tento zcela nevšední zážitek pro téměř 150 účastníků.

Mila Kupková, Ilona Ackermanová

Ondřejov 2003

(Jubileum nebo pohřeb?)

Právě po dvacáté se v Ondřejově konal "Festival hudby a slova", o jehož uspořádání a organizační zajištění se dobře stará sdružení Setkání - spolek přátel křesťanské kultury.

V pátek 5. září proběhl večer s br. Dr. Zdeňkem Susou, který v pořadu "Svatojakubská cesta" vyprávěl o své pouti z Prahy do Santiaga de Compostela.

Následující den, sobota 6. září, byla věnována hudbě. A protože se jednalo o jubilejní 20. ročník, bylo snahou pořadatelů zajistit ty zpěváky a skupiny, kteří v Ondřejově hráli před 20 lety - ještě v době, kdy setkání u duchovní hudby někde jinde než v kostele bylo záležitostí spíše výjimečnou. A hojná účast pamětníků v řadách posluchačů dosvědčovala, že za takové příležitosti byli mnozí vděční a rádi se jich zúčastní i nyní.

Milým zpestřením od pořadatelů bylo, že před každým vystoupením "pamětníků" byla z magnetofonové pásky puštěna ukázka, jak hráli před 20 lety. A nutno podotknout, že leckterá uskupení (Berani, Ejhle, Líd & Velík) se obětavě sešla právě jen k této příležitosti, což publikum velmi ocenilo.

Od 13 hodin se za příznivého počasí rozjel ve starém lomu pod ondřejovskou hvězdárnou proud hudby, který zahájili svými vystoupeními písničkáři Karel Vepřek, Petr Lutka a Vladimír Merta. S nadšením byly přijaty skupiny resuscitované speciálně pro tuto příležitost - Ejhle, Líd & Velík a Berani. Ty také měly nejpočetnější obec fandů, sklá-

dající se i z rodinných příslušníků, bývalých spolužáků z theologické fakulty a současných kolegů... Což Vladimír Metra komentoval slovy, že se jedná o zvláštní úkaz - nejen že je zde nebývalá koncentrace evangelických farářů, ale ještě podivnější je, že někteří hrají a druzí je dokonce poslouchají... Další kapely značně přitvrdily - především Jericho, ale také Jakub Noha band. Závěr patřil Slávkovi Klecandrovi, který se s kapelou Oboroh (už v x-té formaci) vrátili jak ke starým hitům, tak zahráli a zazpívali řadu písní pro většinu posluchačů zcela nových... A než se bohatý program nachýlil ke konci, bylo možné nad ondřejovskou hvězdárnou vidět pouhým okem zástupy hvězd na ztemnělé obloze.

Zbývá dodat, že pořadatelé se postarali nejen o technické zázemí, stánky s občerstvením, ale byla také připravena fotografická výstava se záběry zvláště z prvních ročníků ondřejovského festivalu. A proč ten zvláštní podtitul této zprávy "Jubileum nebo pohřeb?" - to proto, že nebylo a není jasné, jestli byl 20. narozeniny slavicí Ondřejov jen jedním z mnoha nebo posledním. Což by bylo velká škoda, dodává autor zprávy.

Bobumil Kejř

společnost a my

Spása za mřížemi

V jednom starším vydání Bratrských listů byl článek br. Pavla Hejzlara o zakladatelích Armády spásy a také o poslání této organizace. Tento článek bych ráda věnovala jedné oblasti její práce. Chtěla bych se zde spolu s vámi podělit o své zážitky z vězení, protože již několik měsíců na tomto oddělení pracuji. Vězeňská péče AS je koordinována dvěma koordinátory.

Práci je možné rozdělit do několika oblastí. 1) korespondence, 2) zasílání balíčků, 3) osobní návštěva několika věznic zaměřená na rozhovory a pastorační.

Dopisování s vězni je asi nejrozšířenější formou vězeňské služby. Denně přichází na oddělení několik dopisů a všichni pisatelé se také dočkají odpovědi. Většina vězňů žádá o zaslání nějakých praktických a potřebných věcí jako jsou dopisní potřeby, literatura, civilní oblečení před propuštěním apod. Vzhledem k tomu, že většina lidí, která se ocitne za mřížemi, přijde záhy o kontakt s rodinou, jsou koordinátoři jedni z těch, kteří s nimi udržují kontakt a tvoří tak pomyslné pojítko s venkovním světem. Pro tyto vězně se pak dopisování stává něčím dosti významným, získávají znovu pocit důležitosti. Někdo se o ně zajímá, někomu záleží, jak se jim daří, je zde někdo, kdo jim chce pomoci. Pro někoho nejsou odepsaní.

Duchovní péče spočívá ve sdílení evangelia s vězni. Při této práci je třeba velké citlivosti a otevřenosti. Ne všichni vězni přicházejí na setkání proto, aby si poslechli nějaké biblické poselství. Někteří toto setkání přijímají jako příjemné rozptýlení při jinak stereotypním životě na cele. Ne všichni vězni totiž mají práci a pro takové je potom příjemné vidět zase jiné tváře, popovídat si s lidmi z jiných cel či postěžovat si na poměry ve věznici. Protože se do věznic vozí základní hygienické potřeby a literatura, jsou zřejmě i tací, kteří přicházejí v naději, že dostanou nějakou pozornost. Ať už jsou důvody jakékoliv, vítán je

každý a smíme jen věřit a doufat, že Pán Bůh je mocnější a jeho slovo bude použito dle Jeho vůle.

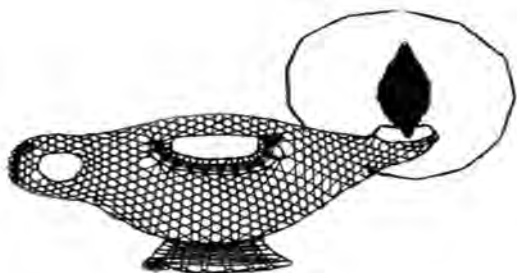
Na druhé straně se setkáváme s lidmi hluboce věřícími, kteří přijali Pána Ježíše právě ve věznici. Je to na nich poznat podle výrazu tváře i způsobem vyjadřování, např. vyhýbání se hrubým výrazům. Tím se snaží vyjádřit, že to staré v nich už je minulost. Někteří otevřeně přiznávají, že přijetí Krista pro ně znamená změnu myšlení a jednání, změnu celé osobnosti. Tito lidé se liší od ostatních tím, že nejsou již tak soběstřední, nehovoří o tom, jací jsou chudáci a že jim soudci nenaslouchali apod. Nechtějí využít této příležitosti k tomu, aby je všichni poslouchali, jsou spíš sami potichu a naslouchají druhým. Stali se z nich noví hlubocí lidé tak jak se i v Bibli píše: “Kdo je v Kristu je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle je tu nové.” (2.Kor. 5,17). I přesto, že se tito lidé nacházejí v takovém prostředí jako je věznice, kde k hrubosti a zlobě by člověk nešel daleko, snaží se být pevní a odolávat svému starému Já. Od Boha pro to dostávají novou výzbroj a odvahu, aby svým novým životem svědčili ostatním spoluvězňům i vězeňskému personálu. Nacházejí v sobě sílu, aby odolávali posměškům a urážkám ostatních. Mnohými jsou totiž považováni za bláznivce a “měkoty”. Tak si tak říkám, jak se nám to hezky věří ve společenství stejně smýšlejících bratří a sester. Ve společenství rodin, které nás ke Kristu přivedly.

Mnoho z těchto vězňů má před sebou ještě dlouhý trest, mnohé z nich opustily vlastní rodiny. Tito si uvědomují, co ztratili. Nečekají až na propuštění, kdy budou moci začít nový život jako mnozí jiní. Svůj nový život začínají už ve vězení. Pomáhají, kde je třeba, radují se z každé maličkosti. I když jsou ve vězení zamčení v celách, kde není moc soukromí a na vzduch mohou jen za doprovodu vězeňské strážže, jsou svobodní. Ano, Pán Bůh je mocný, mocnější, než si dovedeme připustit a představit. Neuznává žádné hranice, nemá předsudky týkající se toho, kdo si jeho milost a lásku zaslouží a kdo ne. Před Bohem jsou na tom stejně ti kdo chodí třeba každou neděli do kostela i ti, které označujeme za kriminálníky.

Když mám možnost takové lidi pozorovat, poslouchat je nebo s nimi mluvit, pokaždé se stydím za to, jak často podléhám vlastní nespokojenosti, jak málo sama důvěřuji. Uvědomuji si, jak, ač jsem na svobodě, bývám mnohdy nesvobodná svými předsudky a snahou ovlivňovat a měnit mnohé věci.

Přesto si nemyslím, že k dosažení vnitřní svobody a akceptování boží svrchovanosti je nutné projít pobytem ve věznici. “Stačí” přijmout Krista za svého spasitele a ve všem mu důvěřovat. I tak to dá pěkně zabrat.

Diana Lukášová

ráj srdce

Dobré jméno

Jednoho dne nesl obchodník s ovocem na hlavě koš plný zralých plodů, aby je prodal na trhu. Koš byl tak plný, že při chůzi některé plody spadly na ulici, aniž to ovocnář zpozoroval. Mladík, který šel za ním, to viděl. Zvedl spadlé ovoce, běžel za ovocnářem a volal: „Hej! Vaše ovoce, vaše ovoce!“

Oslovený sundal koš s hlavy, postavil jej na zem a přijal z mládencových rukou plody. Poděkoval mu za jeho pozornost a pomoc: „Jsi dobře vychovaný chlapec. Dám ti nejkrásnější plod, protože jsi tak čestný. Vyber si.“

Obchodník šel dále. Nějaký muž se přiblížil k chlapci a oslovil ho: „Viděl jsem tě, jak jsi sebral ovoce a vrátil je majiteli. Kdyby sis to byl nechal, něco bych si od tebe koupil.“

Chlapec odpověděl: „To bych si nedovolil. Kdybych vám prodal něco, co mi nepatří, byl bych zloděj. Nejsem z bohaté rodiny. Ale dbám na její dobré jméno. Můj otec říká: Dobré jméno je cennější než nejkrásnější vůně.“

Habešská povídka. Přel. M. M.

Můj synu, bude-li tvé srdce moudré, zaraduje se i mé vlastní srdce.

Příslaví 23,15

Pět prstů u soudce

Jednou se rozhádalo pět prstů jedné ruky. Přely se, který z nich je nejpřednější. Nemohly se dohodnout a šly k soudci, aby je rozsoudil.

Nejprve si vzal slovo palec: „Pane soudce! Jsem nejsilnější mezi zde přítomnými prsty. Když mezi sebou zápolíme, vždycky vyhrájí. Mně patří panování.“

Slovo si vzal ukazováček. Obrácen k palci pravil: „Poslechni, bratře! Jsi nejsilnější, ale já jsem nejchytřejší. Člověk potřebuje právě mne, když chce ukázat správný směr. Proto všichni ostatní musí poslouchati mne.“

Nyní přišel na řadu prostředník: „Co jsme tady právě slyšeli, je nespravedlivé. Palec je sice nejsilnější a ukazovák nejchytřejší, ale já jsem bezpochyby nejdelší. Vůdcovství patří mně.“

Potom zdůvodnil svůj nárok prsteník: „Nezapomněli jste, že já jsem nejbohatší, že právě mně svěčuje člověk své šperky? Já jsem ten první.“

Nakonec se hlásil malíček: „Moji bratři! Vyplatí se drát se o to, kdo je první nebo největší mezi námi? Nezapomněli jste, že musíme poslouchat toho jednoho, totiž člověka, kterému náležíme? Proto navrhuji: Žijme spolu opět přátelsky ve shodě.“ S tlukoucím srdcem usedl.

Soudce všechny pozorně vyslechl. Nakonec rozhodl: „Nejmenší prst má pravdu. Žijte v míru mezi sebou! Společně jste mnohem silnější než každý z vás sám o sobě.“

Habešská povídka. Přel. M. M.

Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán.

1 Korintským 12,4.5

připravil M. Matouš